

3.4 VESIHUOLTOLIIKELAITOS

Veden myynti m³
2 020 000

Liittyjämäärä (kulutuspaikat)
9150

Johtoverkosto yhteensä
988 km

3.4.1 Vesihuoltoliikelaitoksen Talousarvioesitys 2026 ja Talousarviosuunnitelma vuosille 2027–2028

Tuusulan vesihuoltoliikelaitos

Vastuuhenkilö: Liikelaitoksen johtaja Jukka Sahlakari

Vesihuoltoliikelaitos (myöhemmin liikelaitos) sisältää kolme palveluyksikköä, vesilaitoksen, viemärlaitoksen ja huleveden. Liikelaitoksen tuloslaskelmaosa eritellään palveluyksikkökohtaisiin käyttötalousosiin. Toiminnalliset suunnitelmat ja tavoitteet laaditaan liikelaitostasolle ja ne sisältävät kaikki palveluyksiköt. Palveluyksikkötasolla seurataan talouden tunnuslukuja, joiden perusteella esim. määritellään taksoja.

Toiminnan kuvaus

Liikelaitos tuottaa toiminta-alueellaan yhdyskunnan ja sen kehittymisen edellyttämät vesihuoltopalvelut hyvätasoisina ja vesihuoltolain mukaisesti liiketaloudellisia periaatteita noudattaen. Kuluttajille liikelaitos toimittaa keskeytyksettä heidän tarpeitaan vastaavan määrän laatuvaatimukset täyttävää vettä, joka hankitaan sopimuksen mukaisesti Keski-Uudenmaan Vesi Kuntayhtymältä (KUVESI). Jätevedet liikelaitos viemäriä ja johtaa Keski-Uudenmaan Vesiensuojelun Liikelaitoskuntayhtymän (KUVES) verkostoon/tunneliin. Tuusulan kunta on osaomistajana molemmissa kuntayhtymissä. Tunnelin kautta jätevedet johdetaan Helsingin seudun ympäristöpalvelun (HSY) Viikinkimäen jätevedenpuhdistamolle. Erillisviemäroidyillä toiminta-alueilla liikelaitos johtaa hulevedet (sadevedet ja perustusten kuivatusvedet) hallitusti vesistöihin.

Painopisteet toiminnassa

Vesi- ja jätevesimäärien arvioidaan kasvavan hitaasti vielä muutaman vuoden. Kuluttajia tulee lisää, mutta veden käyttö vähenee per asukas johtuen mm. energian kallistumisesta ja vähävetisten kalusteiden yleistyessä. Selkeämpi kulutuksen kasvu tapahtuu vasta uusien isojen alueiden (mm. Rykmentinpuiston, Sulan teollisuusalueen sekä Lahelanpelto III:n) rakentumisen myötä.

Jäteveden käyttömaksua korotetaan vuoden alusta 5 prosenttia. Veden- ja jäteveden perusmaksuja noin 10 prosenttia. Korotuksien vaikutus on noin 360 000 euroa vuodessa. Korotusten tarve syntyy erittäin laajasta uusinvestointiohjelmasta sekä Järvenpään läpi kulkevan siirtoviemärin uusimisesta. Muina syinä esitettyihin korotuksiin on mm. rahoituksen korkojen sekä vuokratulujen ja ICT kulujen noususta.

Saneerausvelan kasvaessa liikelaitos panostaa saneeraustoiminnan suunnittelu- ja toteutusprosessien kehittämiseen, toteuttamiseen ja valvontaan mm. koulutuksella. Kehitystoimintaan sisältyy myös kunnan sisäisen yhteistyön ja toteutuksen kehittäminen saneerauskohteissa, joissa saneerataan samalla katurakenne ja vesihuolto. Tämä kehitystyö odottaa rahoituksen järjestymistä teiden perusparantamiseen.

Toimintaympäristön- ja toiminnan muutokset

Suomessa vesihuolto on yleensä ottaen vakaata toimintaa, niin myös Tuusulassa. Maailman poliittinen tilanne on helpottunut, mutta tuo edelleen epävakauden ilmapiiriä mm. sähkön saatavuuteen, materiaalien saatavuuteen ja hintoihin. Näihin varaudutaan yhdessä kunnan ja naapurilaitosten kanssa mm. päivittämällä varautumissuunnitelmia, lisäämällä varavoimaa, ennakoimalla materiaalitilauksia, jatkuvalla

kouluttautumisella sekä yhteisillä harjoituksilla naapurilaitosten kanssa. Tavoitteena on saada hulevesien järjestämisen vastuiden käytänteet toimintaan ensi vuonna.

Strategian toteuttaminen

Liikelaitoksen vuoden 2026 vuositavoitteet perustuvat Pormestariohjelman, kunnanvuositavoitteiden, toimenpiteiden ja toteutusohjelmien esityksiin. Tavoitteet koskevat kaikkia palveluyksiköitä.

- Vesijohtoverkoston aluemittausjärjestelmän rakentaminen pilottialueelle, työ jatkuu vuodelta 2025
 - Mittari: Mittausjärjestelmän valinta ja pilottialueen rakentaminen ja käyttöönotto
- Vesihuoltolaitoksen verkostoasentajien prosessikuvaukset
 - Mittari: asiakirjat laadittu

Riskiarvio

Vesihuoltotoiminta on sääriippuvainen. Rankkasateet aiheuttavat riskin jätevesiverkoston ja hulevesiverkoston sekä pumppaamoiden tukkeutumiselle ja tulvimisille. Sateisen ja kuivan vuoden ero pelkästään jäteveden johtamisen ja puhdistamisen kuluissa on noin 15 prosenttia eli 130 000 euroa. Lisäksi tukkeutumiset ja putkirikot aiheuttavat pääsääntöisesti omaisuusvahinkoja kolmansille osapuolille ja korjauskustannuksia liikelaitokselle. Kustannukset ovat vuosittain 10 000–200 000 euroa.

Riskejä syntyy myös suppeasta organisaatiosta. Esimerkiksi hallinnon ja työjohton yksittäiset työtehtävät ja osaaminen on vain yksittäisen työntekijän takana.

Riskien hallintaa hoidetaan mm. sähköisillä MISO-työpäiväkirjalla ja Buildie-työmaapöytäkirjoilla sekä yhteistyöllä naapurivesilaitosten kanssa mukaan lukien yhteiset erityistilanteiden harjoitukset ja materiaalien lainaukset. Liikelaitoksella on 110 KVA:n siirrettävä varavoimakone jätevesipumppaamoiden sähkökatkosten hallinnan varalle. Hankinta tehtiin aikoinaan yhteistyössä naapurilaitosten kanssa. Vuoden 2023 aikana hankittiin yhdessä kunnan kanssa lisää varavoimakoneita erillisen suunnitelman mukaisesti.

Valtakunnallisella tasolla vesihuoltoon valmistui räätälöity riskienarviointisovellus, joka otettiin käyttöön Tuusulassa vuoden 2017 aikana. Sovelluksessa ylläpidetään toimenpideohjelmia, joka tarkastetaan vuosittain valvontaviranomaisen tarkastuksessa.

Henkilöstösuunnitelma

Liikelaitoksella on vakituudessa työsuhteessa 18:sta henkilöä. Henkilöstön koulutuksessa liikelaitos käyttää lähinnä Vesilaitosyhdistyksen, ELY:n ja Kuntien Putkimestarit ry:n järjestämiä kursseja sekä naapurivesihuoltolaitosten tai kunnan kanssa yhteistyössä organisoituja koulutustapahtumia.

Investointisuunnitelma 2026-2028

Vesihuollon uusinvestoinnit liikelaitos toteuttaa yhdessä Kasvun ja ympäristön toimialueen kanssa kunnallistekniikan rakentamisohjelman mukaisesti. Kohteet tarkentuvat 2026 rakennusohjelman laatimisen jälkeen. Liikelaitos on mukana suunnittelemassa omalta osaltaan Tuusulan uudisrakentamishankkeita. Liikelaitos varautuu jatkamaan isojen kohteiden (Rykmentinpuiston laajennuksen, Lahelanpelto III:n ja Mattilan alueen) rakennuttamista.

Laitoksen omia isoja kynnysinvestointihankkeita ovat Koillis-Hyrylän ja Focuksen siirtoviemärihankkeet sekä Järvenpään läpi menevän Kellokosken pääviemärin saneeraus/laajennushanke yhdessä Järvenpään Veden ja KUVES:n kanssa. Nämä ajoittuvat vuosille 2027–2031.

Vesijohtoverkon sekä jätevesiverkoston ja -pumppaamoiden saneerausta liikelaitos jatkaa 5- vuotissaneeraussuunnitelman mukaisesti. Saneeraukseen liikelaitos on budjetoanut vuosittain noin 1,7 miljoonaa euroa (lähivuosina tarve nousee 2–2,5 miljoonaan euroon).

Seuraavien lähivuosien investointien määräraahatarve on noin 7–12 miljoonaa euroa vuodessa.

Haja-asutusalueen vesihuoltoa liikelaitos rakennuttaa vesihuollon kehittämissuunnitelman (2022) mukaisesti.

Talous ja tuottavuus

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2024	TA 2025	MTA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
TOIMINTATUOTOT	8 481	8 754	8844	9 113	9 558	10 036	10 538	11 064
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	82	100	100	100	100	100	100	100
TOIMINTAKULUT	-5 017	-5 537	-5512	-5 735	-5 793	-5 851	-5 909	-5 968
TOIMINTAKATE* S	3 546	3 317	3432	3478	3 865	4 285	4 729	5 196

*=sitova tavoite

Suunnitelmavuosien tuottoon on laskettu vuosittainen 5 prosentin käyttömaksujen ja perusmaksujen korotus.

Vuoden 2026 toimintakulujen arvioidaan nousevan noin 199 000 euroa (3.58 %) johtuen mm. vuokratulujen ja ICT kulujen noususta.

Muutos %	TP2024/ TP2023	TA2025/ TP2024	MTA2025/ TP2024	TA2026/ TA2025	TS2027/ TA2026	TS2028/ TS2027	TS2029/ TS2028	TS2030/ TS2029
TOIMINTAKULUT	-1,22 %	10,36 %	3,58 %	3,58 %	1,01 %	1,00 %	0,99 %	1,00 %
TOIMINTAKATE	11,11 %	-6,36 %	4,63 %	4,63 %	10,01 %	9,80 %	9,39 %	8,99 %

INVESTOINNIT	TP 2024	TS 2025	Ennuste OVK2/2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Investointi menojen erittely alueittain	-1 000 €	-1 000 €	-1 000 €	-1 000 €	-1 000 €	-1 000 €	-1 000 €	-1 000 €
U, ETELÄ-TUUSULA	-2 946	-2 460	-2 460	-3 970	-6 200	-5 250	-3 000	-2 350
U, JOKELA	0	-290	-290	-100	-170	-1250	-500	-150
U KELLOKOSKI	-59	-1270	-1270	-30	-30	-600	0	0
U,K, MUUT KOHTEET	-1 400	-2 800	-2 800	-2 100	-5 300	-4 600	-4 400	-3 400
U, Tietokoneohjelmistot	-27							
U, Koneet ja kalusto	-185	-300	-300	-300	-300	-300	-100	-100
MENOT	-4 617	-7 120	-7 120	-6 500	-12 000	-12 000	-8 000	-6 000

Investointikohteen edessä maininta onko kyseessä K= korvausinvestointi vai U= uusi investointi.

TUNNUSLUVUT	TP 2024	TA 2025	Ennuste OVK2/2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Selite								
Laskutettu vesi m3	2 007 412	2 010 000	2 010 000	2 020 000	2 030 000	2 040 300	2 050 000	2 060 000
€/m3	1,74							
Käyttömaksu	1,51	1,51	1,51	1,59	1,66	1,75	1,84	1,84
Vesijohtoverkoston pituus km	393	397	397	401	405	409	413	417
Mittaamaton vesi %	19 %	13 %	13 %	13 %	13 %	13 %	13 %	13 %
Laskutettu jätevesi m3	2 021 773	1 970 000	1 970 000	2 020 000	2 030 000	2 040 000	2 050 000	2 055 000
€/m3	2,05							
Käyttömaksu	2,00	2,10	2,10	2,21	2,21	2,32	2,43	2,55
Jätevesiverkoston pituus km	395	399	399	403	407	411	415	419
Sadevesiverkoston pituus	180	182	182	184	185	187	189	191
vuotovesi %	43 %	35 %	35 %	35 %	35 %	35 %	35 %	35 %
Saneeraus								
Vesijohto m	1400	500	500	500	500	500	500	500
Jätevesiviemäri m	1 670	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000
Jätevesipumppaamo-/kaivo kpl	2/6	3/50	3/50	3/50	3/50	3/50	3/50	3/50

Tuloslaskelma

TULOSLASKELMA	TP 2024	TA 2025	Ennuste OVK2/2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
TOIMINNAN RAHAVIRTA	(€)	(€)	(€)	(€)	-1 000 €	-1 000 €	-1 000 €	-1 000 €
LIIVEVAIHTO	8 432 016	8 740 000	8 840 000	9 100 000	9 555	10 033	10 534	11 061
Vesi- ja jätevesimaksut (ulkoiset)	7 891 314	8 050 000	8 150 000	8 410 000	8 831	9 272	9 736	10 222
Vesi- ja jätevesimaksut (sisäiset)	341 125	370 000	370 000	370 000	389	408	428	450
Liiketoiminnan muut myyntituotot	199 576	320 000	320 000	320 000	336	353	370	389
Liiketoiminnan muut tuotot	24 667	14 000	4 000	13 000	3	3	3	3
Tuet ja avustukset	24 480							
Valmistut omaan käyttöön	81 607	100 000	100 000	100 000	100	100	100	100
Materiaalit ja palvelut	-3 603 051	-4 001 600	-3 865 600	-4 083 500	-4 124	-4 166	-4 207	-4 249
Aineet, tarvikkeet ja tavarat (ulkoiset)	-1 420 376	-1 667 600	-1 531 600	-1 606 500	-1 623	-1 639	-1 655	-1 672
Palvelujen ostot (ulkoiset)	-1 999 267	-2 122 389	-2 122 389	-2 227 774	-2 250	-2 273	-2 295	-2 318
Palvelujen ostot (sisäiset)	-183 408	-211 611	-211 611	-249 226	-252	-254	-257	-259
Henkilöstökulut	-1 229 503	-1 351 066	-1 351 066	-1 361 917	-1 376	-1 389	-1 403	-1 417
Palkat ja palkkiot	-1 011 598	-1 087 332	-1 087 332	-1 102 431	-1 113	-1 125	-1 136	-1 147
Henkilösivukulut	-217 904	-263 734	-263 734	-259 541	-262	-265	-267	-270
Eläkekulut	-191 094	-220 621	-220 621	-217 581	-220	-222	-224	-226
Muut henkilösivukulut	-26 811	-43 113	-43 113	-41 905	-42	-43	-43	-44
Poistot ja arvonalentumiset	-1 229 503	-2 270 000	-2 270 000	-2 400 000	-2 670	-2 800	-2 937	-3 000
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 011 598	-2 270 000	-2 270 000	-2 400 000	-2 670	-2 800	-2 937	-3 000
Liiketoiminnan muut kulut	-217 904	-184 000	-295 000	-290 000	-293	-296	-299	-302
Liiketoiminnan muut kulut (ulkoiset)	-191 094	-136 191	-253 691	-252 586	-255	-258	-260	-263
Liiketoiminnan muut kulut (sisäiset)	-26 811	-47 809	-41 309	-37 414	-38	-38	-39	-39
LIIEYLIJÄÄMÄ	1 489 114	1 047 334	1 162 334	1 077 584	1 195	1 485	1 791	2 196
Rahoitustuotot ja -kulut	-481 444	-600 000	-500 000	-560 500	-772	-961	-1 058	-1 085
Muut rahoitustuotot	6056							
Lainojen korkokulut		-112 500	-12 500	-73 000	-284	-474	-570	-598
Muut rahoituskulut								
Liikekorvaus peruspääomasta (sisäinen)	-487 500	-487 500	-487 500	-487 500	-488	-488	-488	-488
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	1 007 670	347 334	293 895	517 083	424	524	734	1 110
Varausten ja rahastojen muutokset	35 532	103 000	70 000	70 000	70	70	70	70
Poistoeron muutos	-964 468							
Poistoeron lisäys (-)	-1 000 000	103 000	70 000	70 000	70	70	70	70
Poistoeron vähennys (+)	35 532							
Varausten muutos	1 000 000							
Varausten lisäys (-)								
Varausten vähennys (+)	1 000 000							
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	1 043 202	450 334	732 334	587 083	494	594	804	1 180
LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT								
Sijoitetun pääoman tuotto, %	5,0	-1,4	0,6	-0,2	-1,3	-1,6	-1,1	0,1
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	5,0	-1,2	0,6	-0,1	-1,0	-1,3	-1,0	0,1
Voitto, %	10,4	3,9	7,5	5,7	4,4	5,2	7,0	10,0

Rahoituslaskelma

RAHOITUSLASKELMA	TP 2024	TA 2025	Ennuste OVK2/2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
TOIMINNAN RAHAVIRTA	(€)	(€)	(€)	(€)	(1 000 €)	(1 000 €)	(1 000 €)	(1 000 €)
Tulorahoitus	2 237 172	2 617 334	2 932 334	2 917 028	3 093	3 324	3 671	4 111
Liikeliijäämä	1 489 114	1 047 334	1 162 334	1 077 529	1 195	1 485	1 791	2 196
Poistot ja arvonalentumiset	1 229 503	2 270 000	2 270 000	2 400 000	2 670	2 800	2 937	3 000
Rahoitustuotot ja kulut	-481 444	-700 000	-500 000	-560 500	-772	-961	-1 058	-1 085
Muut rahoitustuotot	6 056							
Liikel. korvaus peruspääomasta (sisäinen)	-487 500	-487 500	-487 500	-487 500	-488	-488	-488	-488
Lainojen korkokulut		-112 500	-12 500	-73 000	-284	-474	-570	-598
Muut tulorahoituksen korjaukset								
Investointien rahavirta	-4 616 329	-7 120 000	-7 120 000	-6 500 000	-12 000	-12 000	-8 000	-6 000
Investointimenot	-4 616 329	-7 120 000	-7 120 000	-6 500 000	-12 000	-12 000	-8 000	-6 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	-2 379 157	-4 502 666	-4 187 666	-3 582 972	-8 907	-8 676	-4 329	-1 889
Rahoituksen rahavirta	1 551 927	4 660 000	4 500 000	3 800 000	9 133	8 633	4 667	1 933
Lainakannan muutokset		3 160 000	3 000 000	2 300 000	7 133	6 133	2 167	-567
Pitkäikäisten lainojen lisäys kunnalta		4 000 000	3 000 000	2 500 000	7 500	7 000	3 500	1 000
Pitkäikäisten lainojen vähennys kunnalta		-840 000		-200 000	-367	-867	-1 333	-1 567
Muut maksuvalmiuden muutokset								
Vaihto-omaisuuden muutokset								
Saamisten muutos kunnilta	-1 968 824							
Saamisten muutos muilta	924 759							
Korottomien velkojen muutos kunnalta								
Korottomien velkojen muutos muilta	2 595 993	1 500 000	1 500 000	1 500 000	2 000	2 500	2 500	2 500
Muut maksuvalmiuden muutokset	2 595 993	1 500 000	1 500 000	1 500 000	2 000	2 500	2 500	2 500
Rahavarojen muutos	0	157 334	312 334	217 028	227	-43	337	44
Lainakanta 31.12.	0	3 160 000	3 000 000	5 300 000	12 433	18 567	20 733	20 167